

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

ЛОГОРИТМІКА З МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ

підготовки бакалавра

спеціальності 016 Спеціальна освіта (016.02 Олігофренопедагогіка)

освітньо-професійної програми

Корекційна психопедагогіка та логопедія

Луцьк – 2020

Силабус вибіркової навчальної дисципліни «Логоритміка з методикою викладання» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 016 Спеціальна освіта (016.02 Олігофренопедагогіка), за освітньою програмою Корекційна психопедагогіка та логопедія.

Розробник: Брушневська І.М., доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук

Силабус вибіркової навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, протокол № 2 від 11 вересня 2020р.

Завідувач кафедри: _____

Кузава І.Б.

I. Опис навчальної дисципліни

«Логоритміка з методикою викладання»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 016 Спеціальна освіта (016.02 Олігофренопедагогіка) Освітньо-професійна програма Корекційна психопедагогіка та логопедія Освітній рівень бакалавр	Нормативна / <u>Вибіркова</u>
Кількість годин / кредитів <u>150 / 5</u>		Рік навчання <u>3</u>
ІНДЗ: <u>є</u>		Семестр <u>5-ий</u>
		Практичні <u>36 год.</u>
Мова навчання <u>українська</u>	Самостійна робота <u>104 год.</u>	
	Консультації <u>10 год.</u>	
	Форма контролю: <u>залік</u>	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові Брушневська Ірина Миколаївна

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук

Вчене звання -

Посада доцент

Контактна інформація 0508762003, brush-ira@ukr.net

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Програма вивчення навчальної дисципліни «Логоритміка з методикою викладання» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія» підготовки бакалаврів галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 016 Спеціальна освіта (016.02 Олігофренопедагогіка).

Вивчення навчальної дисципліни «Логоритміка з методикою викладання» передбачає розв'язання низки завдань професійної підготовки

висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі спеціальної освіти відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальні освіти, світових тенденцій та національного досвіду України, де передбачено різні форми організації освіти і соціалізації дітей. У результаті вивчення запропонованого курсу здобувачі вищої освіти матимуть змогу продемонструвати можливості цілеспрямованого застосування комплексного психолого-медико-педагогічного впливу на осіб із вадами мовлення; визначати місце логопедичної ритміки у системі реабілітаційних методик; організовувати діяльність (ігрову, музичну, навчальну) осіб із порушеннями мовлення; проводити роботу з батьками щодо надання їм правильної інформації про осіб з мовленнєвими порушеннями.

Пререквізити

Для освоєння освітнього компоненту використовують знання, вміння і навички, сформовані у ході вивчення дисциплін «Вступ до спеціальності «Спеціальна освіта»», «Діагностика та відбір дітей у заклади спеціальної освіти та навчально-реабілітаційні центри», «Логопедія з практикумом», «Олігофренопедагогіка з практикумом», «Вікова, педагогічна та спеціальна психологія», «Інклюзія в загальноосвітніх закладах», «Спеціальні методики навчання предметів художньо-естетичного циклу», навчальної практики в спеціальних закладах та навчально-реабілітаційних центрах та в загальноосвітніх закладах та інклюзивно-ресурсних центрах.

Освоєння даної дисципліни є необхідною основою для подальшого вивчення дисципліни «Основи педагогічної майстерності спеціального педагога», «Методика логопедичної роботи», написання курсової роботи з методик спеціальної освіти, педагогічної практики з логопедії та олігофренопедагогіки.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою освітнього компонента є оволодіння методикою роботи з логоритмічного та музично-ритмічного виховання дошкільників із мовленнєвими порушеннями шляхом розвитку, виховання і корекції рухової сфери дітей у взаємодії слова з музикою та рухами.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія» у ході вивчення навчальної дисципліни «Логоритміка з методикою викладання» у студентів необхідно сформувати **загальні і фахові (спеціальні) компетентності**, а саме:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій

і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-12. Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих.

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК-17. Здатність самостійно освоювати нові науково-педагогічні, корекційні, ергономічні та оздоровчі теорії та технології; забезпечувати фізичний розвиток, корекцію, реабілітацію і зміцнення здоров'я осіб з особливими освітніми потребами на засадах педагогічної інноватики.

Результати навчання за дисципліною

РН2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН4. Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.

РН6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

РН8. Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

РН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

РН 18. Знати природу психічних явищ, ідентифікувати психологічні проблеми, розуміючи закономірності розвитку і функціонування психічних явищ в контексті вирішення професійних завдань у корекційній роботі з дітьми з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.

3. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практичні	Сам. роб.	Конс.	Бали
Тема 1. Науково-методичні засади логоритмічної роботи при фонетико-фонематичному недорозвитку мовлення у дітей дошкільного віку.	7		2	5		2
Тема 2. Основні поняття логоритміки як методики навчання, виховання і корекції порушень мовлення.	9		2	5	2	2
Тема 3. Система логоритмічного виховання.	12		2	10		2
Тема 4. Методика проведення логоритмічних занять з дітьми.	16		4	10	2	4
Тема 5. Особливості та вимоги до проведення занять із логоритміки з дітьми із ФФНМ в умовах ЗДО.	14		4	10		4
Разом за модулем 1	58		14	40	4	14
Тема 6. Засоби логопедичної ритміки.	8		2	4	2	2
Тема 7 Методика обстеження психомоторних і сенсорних функцій у дошкільників із порушеннями мовлення.	14		4	10		4
Тема 8. Логопедична ритміка в системі комплексної психолого-педагогічної роботи та медичних заходів щодо подолання заїкання.	14		2	10	2	2

Тема 9 . Логопедична ритміка в системі корекційної роботи щодо подолання дислалії, ринолалії, дизартрії, порушень голосу.	18		6	10	2	6
Тема 10. Логопедична ритміка в системі роботи з дітьми-алаліками.	12		2	10		2
Тема 11. Логопедична ритміка в реабілітаційних методиках щодо відновлення мовлення у хворих з афазією.	12		2	10		2
Тема 12. Організаційно-методичні вказівки щодо логоритмічного виховання у ЗДО.	14		4	10		4
Разом за модулем 2	92		22	64	6	22
Модульна контрольна робота 1						30
Модульна контрольна робота 2						30
ІНДЗ						4
Всього годин / Балів	150		36	104	10	100

4. Завдання для самостійного опрацювання.

1. Користуючись літературою, дати визначення термінам: рух, рухові вміння, ритміка, музично-ритмічне почуття, логопедична ритміка.

2. Пояснити зв'язок логопедичної ритміки з науками біологічного і гуманітарного циклів.

3. Навести приклади обстеження рухових можливостей дітей з мовленнєвою патологією з використанням одного з методів логоритміки.

4. Дати визначення термінам “темп”, “ритм”. Визначити і перерахувати логоритмічні вправи, які використовуються для розвитку дихання, голосу та артикуляції.

5. Записати у вигляді таблиці методи логоритмічного виховання. Дати визначення кожному окремо.

	Наочні методи.	Словесні методи.	Практичні методи.

6. Визначити і записати у зошит тему, мету і хід заняття по обстеженню координації руху у дітей з мовленнєвими вадами.

7. Записати вправи, які використовуються для обстеження м'язів обличчя.

8. Визначити і записати у зошит вправи на обстеження сприйняття музики.

9. Визначити і записати у зошит у вигляді таблиці групи дітей, які страждають на заїкування, і в яких відмічається порушення моторики.

10. Проаналізувавши вивчену літературу, дати коротку характеристику різним типам заїкування за характером порушення моторики.

11. Скласти і записати хід логоритмічного заняття для дітей дошкільного віку, які страждають заїкуванням.

12. Скласти і записати у зошит заняття з логоритміки для дітей дошкільного віку з дислалією, використовуючи при цьому вправи на розвиток фонематичного слуху, дихання.

13. Описати ігри з використанням музики і рухів, які застосовуються для корекції промовляння голосних, приголосних звуків.

14. Підібрати і описати дидактичні, рухливі ігри, які використовуються при усуненні дизартрії (розвиток загальної моторики, розвиток дрібної моторики, артикуляційної моторики, ігри на виховання статички руху, розвиток м'язової мускулатури).

15. Скласти і записати у зошит заняття з логопедичної ритміки, визначити тему, мету, хід роботи, зробити висновок.

16. Записати у зошит перелік музичних вправ, які необхідно використовувати при корекції порушення голосу.

17. Визначити і записати мету і основні завдання кожного етапу музично-ритмічної корекції при алалії. Заповнити таблицю:

Музично-ритмічна корекція	I етап корекції	II етап корекції	III етап корекції	IV етап корекції
Мета корекції				
Основні завдання корекції.				
Основні вправи				

6. Політика оцінювання

Оцінювання (усних повідомлень і практичних завдань із питань курсу, аналізу наукової й навчально-методичної літератури, самостійна й індивідуальна робота за темами, виконання тестових завдань і т. ін.) здійснюється з позицій дотримання академічної доброчесності, ґрунтоване на чинних нормативних документах.

Форми поточного контролю: практичні заняття, індивідуальні завдання.

Форми проміжного контролю: модульна контрольна робота.

Форми підсумкового контролю: залік.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студента застосовуються такі методи:

— Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.

→ Методи письмового контролю: модульне письмове тестування; звіт, реферат.

→ Методи самоконтролю: вміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань (дедлайн);
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

Визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проєкту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) навчальної дисципліни (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
2 бали	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
1,5 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову

	літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
1 бал	Оцінюється робота студента, який недостатньо повно володіє навчальним матеріалом, необґрунтовано його викладає, частково розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі істотні неточності та незначні помилки.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

•Словесні: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація, платформа Zoom, MOODLE, вебсервіс Google Classroom), семінари, практичні, пояснення, розповідь, бесіда.

•Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

•Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), ретроспективний метод.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- навчальні посібники;
- опорні конспекти лекцій;
- робоча навчальна програма, силабус дисципліни;
- презентації теоретичного матеріалу в Power Point
- контрольні завдання для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

7. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є залік. У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може дібрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему, написавши підсумковий тест тощо).

Питання до заліку з курсу «Логоритміка з методикою викладання»

1. Предмет, об'єкт, мета і завдання логопедичної ритміки з методикою викладання.
2. Принципи і методи логопедичної ритміки.
3. Методи і прийоми навчання в логопедичній ритміці.
4. Основні поняття логопедичної ритміки. Природнича основа логопедичної ритміки.
5. Історія виникнення музично-ритмічного та логоритмічного виховання.
6. Особливості та основні ланки логопедичної ритміки.
7. Музично-ритмічний вплив на дітей дошкільного віку із порушеннями мовлення.
8. Завдання музично-ритмічного та логоритмічного виховання дошкільників.
9. Загальна характеристика засобів логопедичної ритміки.
10. Ходьба і маршування у різних напрямках.
11. Вправи на розвиток дихання, голосу, та артикуляції.
12. Вправи, що регулюють м'язовий тонус.
13. Вправи на активізацію уваги. Рахувальні вправи.

14. Мовні вправи без музичного супроводу. Вправи, які регулюють чуття музичного ритму (метру), музичного темпу. Ритмічні вправи.
15. Співи. Гра на музичних інструментах.
16. Музична самостійна діяльність. Ігрова діяльність. Вправи на розвиток творчої ініціативи. Заклучні вправи.
17. Методика обстеження психомоторних функцій.
18. Методика обстеження сенсорних функцій дошкільників.
19. Порухення моторної, емоційно-вольової та довільної поведінки у дошкільників із заїканням.
20. Зміст занять з логопедичної ритміки із заїкуватими дітьми. Залежність логоритмічного впливу на заїкуватих від етапу корекційної роботи.
21. Порухення моторної, емоційно-вольової та довільної поведінки у дошкільників із дислалією, ринолалією, дизартрією та порушеннями голосу.
22. Особливості використання логоритмічних і музично-ритмічних засобів при усуненні дислалії, ринолалії, дизартрії, порушень голосу.
23. Логопедична ритміка в системі роботи з дітьми-алаліками.
24. Логопедична ритміка в реабілітаційних методиках щодо відновлення мовлення у хворих з афазією. Кінезіотерапія
25. Організаційно-методичні вказівки щодо логоритмічного виховання у ЗДО.

8. Рекомендовані джерела інформації

1. Березіна О.М., Павловська Г.О. Мовні ігри та забави: навчально-методичний посібник. Тернопіль : Мальва-ОСО, 1999. 103 с.
2. Бондаренко Ю. А. Корекційна спрямованість музичної діяльності дітей дошкільного віку зі зниженим зором: теорія та методика: монографія. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. 581 с.
3. Гуріна О.В. Психологічна компетентність учителя в роботі з гіперактивними дітьми. *Початкове навчання та виховання*, № 5 (81), 2006.
4. Демченко І. Творчий розвиток учнів початкової школи засобами мистецтва. *Початкова школа*, 2003. № 7.
5. Денисенко Л. Логопедичні ігри: розвиток фонематичного слуху і правильної звуковимови. *Початкова освіта*. 2004. № 2. С. 5-6.
6. Дорошенко Т. Розвиток творчих здібностей на уроках музики. *Дефектологія*. № 9, 1996.
7. Єрохіна А. Дидактична гра як засіб активізації навчання на уроках музики. *Початкова школа*. № 4. 1997.
8. Забара О.В. З історії виникнення логопедичної ритміки. *Логопед.* №10. 2012. С. 8-13.
9. Заняття з логоритміки в групах для дітей із заїкуванням. Методичні рекомендації. /Під ред. А.В. Щолохової, Р.А. Юрової /. К.: НМЦСО, 2000.

10. Картушина М. Ю. Логоритміка для малюків. К. : ТЦ Сфера, 2005. 234 с.
11. Клезович О. В. Музыкальные игры и упражнения для развития и коррекции речи детей: пособие для дефектологов, музык. рук. И воспитателей. Мн. : Аверсэв, 2005. 152
12. Кузнецова К. Логопедична ритміка в іграх та вправах для дітей з важкими вадами мови. К. : Шкільний світ, 2004. 136с.
13. Новиковская О. А. Логоритмика: для дошкольников в играх и упражнениях: практ. пособие для пед. и родителей. Санкт-Петербург: Корона принт, 2005. 272 с.
14. Школьник С.Я. Мовні віршовані ігри та вправи з музичним супроводом для дітей, що мають вади мовлення. Харків: 1999.
15. Чеснокова Л.В., Золотарьова О.І. Заняття з логоритміки для дітей із вадами мовлення. Основа. 2020р. 130 с.